

**Мирослава ДЕМЧИНСЬКА, Олег ДЕМЧИНСЬКИЙ,
Олена КАРБОВАНЕЦЬ, Наталія КУРУЦ**
(Ужгород, Україна)

МОЖЛИВІСТЬ ІНВАЗІЇ ТА АКЛІМАТИЗАЦІЇ *CANDIDATUS LIBEROBACTER SOLANACEARUM* В УКРАЇНІ

В умовах інтенсивного економічного розвитку та посилення міжнародної торгівлі за останнє десятиліття стрімко зростає кількість інвазійних видів, що поширились далеко за межі їх природного ареалу [1]. Знизити потік інвазій досить складно через латентний перебіг інфекційних процесів, незначну поінформованість широкого загалу, що часто призводить до несанкціонованого завезення чужорідних видів.

«Зеброва штрихуватість», збудником якої є *Candidatus Liberobacter solanacearum*, небезпечна хвороба картоплі, яка вперше була описана в 1994 році в Мексиці, в подальшому виявлена в центральній та південно-західній частині США [2]. Поширення збудника до Нової Зеландії, а також виявлення в країнах Європейського континенту на інших рослинах-живителю, обумовлює необхідність дослідження ймовірності інвазії та акліматизації збудника на теренах України. Україна входить в першу п'ятірку країн світу з виробництва картоплі, що вирощується на площі біля 1,4 млн. га, а валовий збір становить 18-19 млн.т. Одночасне проникнення та акліматизація комахи-переносника з *Ca. L. Solanacearum* призвести до значних економічних втрат, внаслідок загибелі уражених рослин, так і витрат на ліквідацію

вогнищ хвороби. Розвиток та перебіг поширення інфекції значно залежатимуть від розвитку популяції комах. Враховуючи, що бактерія не здатна поширюватись іншими шляхами, то потрапляння збудника без *B. cockerelli* не призведе до значних економічних втрат, адже комаха-переносник не поширений на теренах України. Першочергові фітосанітарні заходи повинні бути спрямовані на недопущення проникнення на територію держави *B. cockerelli*.

Крім картоплі *Ca. L. solanacearum* здатна уражати також і інші рослини родини *Solanaceae*. Виявлено здатність *Ca. L. solanacearum* перебувати в латентній фазі на деяких видах бур'янів, зокрема *Lycium barbarum*, *Solanum ptychanthum* та *Solanum elaeagnifolium*. Бактерія виявлена також на моркві Норвегії, Фінляндії та Швеції, в деяких країнах Середземноморському регіону, а також на селері в Іспанії. На рослинах моркви збудника переносить *Trioza apicalis* та *Bactericera trigonica* на селері в Іспанії. Близько 170 видів псиллід зареєстровано в Центрально-Європейському регіоні, в тому числі з родів *Bactericera* і *Trioza*. Вважають, що немає можливості для поширення *Ca. solanacearum* з моркви на пасльонові культури і навпаки, так як *T. apicalis* не харчується на пасльонових, а *B. cockerelli* – на моркві. *Trioza apicalis* поширена повсюдно на території України. Виявлення *Ca. L. solanacearum* на рослинах моркви в країнах Європи, поширення комах-переносника на території України, вимагає уваги до фітосанітарної ситуації на овочевих культурах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Brown J. H., Sax D. F. Biological invasions and scientific objectivity: Replay to Cassey et al. // Austral Ecology. – 2005. – No. 30. – P. 481–483.
2. Brown J. K., Rehman M., Rogan D., Martin R. R., Idri A. M. First report of «Candidatus *Liberibacter solanacearum*» (synonym «*Ca. L. solanacearum*») associated with 'tomato vein-greening' and 'tomato psyllid yellows' diseases in commercial greenhouses in Arizona // Plant Disease. – 2010. – No. 94. – P. 372–376.